

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Plan for
forvaltningsrevisjon
2024-2028

Rennebu kommune

Om forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Plan for forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget har i løpet av høsten 2024 laget denne planen. Planen gjelder til og med 2028.

Risikobildet i kommunen vil vanligvis endre seg over tid. Det kan føre til at det blir nødvendig å oppdatere planen midtveis i planperioden. Endringer i risikobildet kan også føre til endringer i prioriteringen av forvaltningsrevisjoner. For å ta høyde for dette, har kontrollutvalget prioritert flere områder enn det har ressurser til å undersøke.

Planen bygger på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og selskaper som kommunen har eierinteresser i.

For å finne fram til områder og selskaper med høyest risiko, er planen basert på et bredt utvalg kilder: revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra administrativ og politisk ledelse, samt innspill fra hovedtillitsvalgte. I sum gir dette et godt grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon.

Ressurser

Kontrollutvalget har en begrenset årlig ressurs til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser, 250 timer.

Gjennomføring

Revisjon Midt-Norge, som er kommunens revisor, leverer forvaltningsrevisjon etter bestilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget godkjenner revisors prosjektplan før arbeidet begynner. Etter at forvaltningsrevisjonen er gjennomført, rapporterer revisor til kontrollutvalget. Kommunedirektøren får anledning til å uttale seg om rapporten før den behandles i kontrollutvalget.

Rapportering og oppfølging

Kontrollutvalget legger rapport fra forvaltningsrevisjonen fram for kommunestyret med forslag til vedtak og videre oppfølging. Kontrollutvalget skal sørge for at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp, og rapporterer om oppfølgingen til kommunestyret. Rapporteringen skjer vanligvis gjennom kontrollutvalgets årsrapport, men kan i noen tilfeller gå som egen sak til kommunestyret.

Prioriterte områder for forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalgets prioriteringer går fram av oversikten på neste side. Oversikten inneholder også forslag til hva forvaltningsrevisjonen skal gi svar på. Forslagene er begrunnet i risiko- og vesentlighetsvurderingene. De er likevel ikke bindende for kontrollutvalget når det bestiller forvaltningsrevisjon.

Plan for forvaltningsrevisjon - prioriterte områder for forvaltningsrevisjon

Prioritert område/selskap	Bakgrunn og forslag til vinkling
1. Eldreomsorg	<p>Antallet i den eldste aldersgruppen vil øke kraftig framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Det er betydelige problem med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft, og kommunen har lite økonomisk handlingsrom. Det krever blant annet tilrettelegging med ulike boformer, dagaktivitetstilbud, og spesialkompetanse hos ansatte. Det er sannsynlig at kvaliteten i demensomsorgen både innen hjemmetjeneste og institusjon blir utfordret. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av omsorgsbehov, samt bruk av tvang. Konsekvensen er at brukerne ikke får tilstrekkelige tjenester som er tilpasset deres livssituasjon, og for kommunen kan konsekvensen være at ressursene brukes lite effektivt.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen en effektiv eldreomsorg med tilstrekkelig tilrettelegging for å bo hjemme lengst mulig? • Er det kapasitet og planer i organisasjonen for å håndtere en økning av eldre? • Brukes objektive kriterier for tildeling av tjenester?
2. Helhetlig virksomhetsstyring	<p>Kommunes budsjett og økonomiplan inneholder ingen andre målsettinger enn de finansielle, og årsberetningen har hovedfokus på regnskapsrapportering. Lovkravet om at årsberetningen skal redegjøre for måloppnåelse er svakt ivaretatt. Det er en forutsetning for god virksomhetsstyring at målene i kommuneplanen blir fulgt opp gjennom konkrete og etterprøvbare målsettinger i økonomiplan og årsbudsjett, og at resultatene blir sammenlignet og rapportert mot disse målene. I en stor virksomhet som helse og omsorg er det viktig at det er gjennomgående planer med mål og resultater som rapporteres til kommunestyret.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I hvilken grad har kommunen etablert et hensiktsmessig system for å fastsette mål innen helse og omsorg? <ul style="list-style-type: none"> ○ Mål for de ulike tjenesteområdene og enhetene i kommunen? ○ Synliggjøring gjennom virksomhetsplaner hvordan kommunen skal arbeide for å oppnå målene. ○ Rutiner som sikrer at relevante krav og forventninger fra statlige myndigheter, kommunalt planverk og politiske vedtak blir tatt inn i mål og virksomhetsplaner. ○ Bruk av lederavtaler som et verktøy i mål- og virksomhetsstyringen. ○ Operasjonalisering av overordnede mål til konkrete måltall o.l. for de ulike tjenesteområdene og enhetene.

	<ul style="list-style-type: none"> • I hvilken grad er det etablert rutiner i administrasjonen for å følge opp status og måloppnåelse innen helse og omsorg? <ul style="list-style-type: none"> ○ Oversikt over eventuelle avvik fra mål? ○ Rutiner for å følge opp eventuelle avvik? ○ Er oppfølgingen integrert med det øvrige budsjett- og styringsarbeidet i organisasjonen? ○ Er det etablert rutiner for å rapportere om status og måloppnåelse/oppfølging av vedtak til politisk nivå?
<p>3. Rekruttering og vikarbruk</p>	<p>Generelt er det kamp om arbeidskrafta, og kommunen har utfordringer med å rekruttere nok og rett kompetanse. Med rekrutteringsproblemer settes det i verk midlertidige tiltak som fører til høyere kostnader og mindre stabilitet i bemanningen, eksempelvis ved bruk av vikarbyråer. En konsekvens av rekrutteringsutfordringene er at kommunen står i fare for å mangle kompetanse og kapasitet til å få utført nødvendige tjenester. Turnover og vakanse i viktige stillinger skjer med jevne mellomrom og kan gi konsekvenser i form av manglende kontinuitet og at taus kunnskap i organisasjonen forsvinner.</p> <p>Mulige innretninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan jobber kommunen med å rekruttere, beholde og videreutvikle nødvendig kompetanse? • Har kommunen formålstjenlige system og rutiner tilknyttet avvikling av arbeidsforhold? • Hvor god oversikt har kommunen over bruk av overtid/sykevikarer/ vikarer o.l. ifm. fravær? • Har kommunen et system som sikrer at regelverk tilknyttet innleie av arbeidskraft blir etterlevd? • Har kommunen en tydelig rolle- og ansvarsfordeling tilknyttet personalforvaltningen, og blir denne fulgt?
<p>4. Utenforskap - tverrsektoriell utfordring</p>	<p>Flere og flere faller utenfor i samfunnet, og det er sannsynlig at kommunen ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Det er blant annet et økende behov for psykisk helsehjelp. Det er økt sannsynlighet for fattigdom blant barn og voksne, herav flere som har behov for sosialhjelp. Mangel på boliger for vanskeligstilte og økte priser på leiemarkedet rammer også mange av de som faller utenfor utdanning og arbeidsliv. Utenforskap kan medføre mange ulike konsekvenser, eksempelvis kommunens ansvar for sosialhjelp, men også konsekvenser i form av uro i lokalmiljøet og kriminalitet, samt den enkeltes muligheter i samfunnet. Kultur- og idrettstilbud i samarbeid med det frivillige kan være et bidrag for å redusere sannsynligheten for at noen faller utenfor.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan fungerer det tverrfaglige arbeidet i kommunen for å motvirke utenforskap? • Har kommunen tilstrekkelig kunnskap om lavinntektsfamilier og barn og unges levekår i kommunen og blir denne kunnskapen brukt i det forebyggende arbeidet?

	<ul style="list-style-type: none"> • I hvilken grad sørger kommunen for at tjenester og tiltak rettet mot lavinntektsfamilier er tilstrekkelig samordnet? • Ivaretar kommunen i praksis sitt ansvar innenfor helsefremmende og forebyggende psykisk helsearbeid og rus for barn og unge? • Har kommunen en tilstrekkelig kompetanse innen psykisk helse og rus? • Legges det til rette for mestring? • Er det lagt til rette for inkluderende fellesskap? • I hvilken grad sørger kommunen for at tjenester og tiltak rettet mot unge voksne er tilstrekkelig samordnet?
<p>5. Økonomisk bærekraft – budsjettstyring og rapportering</p>	<p>En bærekraftig økonomi innebærer at kommunen må ha evne til å holde stabil tjenesteproduksjon over tid. Store budsjettoverskridelser i 2022 og 2023 indikerer svakheter ved budsjettering, budsjettoverholdelse og rapportering. Det er konkrete krav til hvordan budsjettet skal utarbeides, men det gjøres også subjektive vurderinger. I en situasjon hvor utgiftene må kuttes, er det risiko for at det oppstår konflikt mellom kravet til realistiske budsjett og kravet til balanse innenfor knappe rammer. Dersom rapporteringsrutinene ikke avdekker avvikene tidsnok, drar kommunen med seg et underskudd som må dekkes inn i fremtidige budsjett.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er kommunens planlegging, rapportering og oppfølging tilfredsstillende ut fra behovet for økonomisk styringsinformasjon • Har kommunen tilfredsstillende system og rutiner for budsjettstyring og rapportering? • Sikrer budsjettprosessen en realistisk og fullstendig budsjettering? • Legger budsjettprosessen og beslutningsgrunnlaget i budsjettsaker til rette for god politisk styring og kontroll?
<p>6. Sjølkostgebyrer vann og avløp - grunnlag og informasjon til brukere</p>	<p>Det er gjort betydelige investeringer i vann og avløp i kommunen de siste årene, og gebyrene har hatt en sterk økning. Formålet med forvaltningsrevisjonen vil være å undersøke om kommunen etterlever gjeldende bestemmelser for beregning av selvkost innenfor vann, avløp og renovasjon. Hensikten er å vurdere om innbyggeren kan ha tillit til grunnlaget for beregninger.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overholder kommunen gjeldende regler for beregning av selvkost for vann og avløp? <p>Hvordan er åpenheten i forvaltningen om selvkostgrunnlaget?</p>
<p>7. Offentlige anskaffelser</p>	<p>Avgjørelser i to klagesaker til KOFA indikerer svakheter i kommunens anskaffelsesprosesser. Regelverket omkring offentlige anskaffelser er komplisert, og det er sannsynlig at det oppstår feil. Klagenemnda for offentlige anskaffelser kan bøtelegge når det gjøres ulovlige direkteanskaffelser. Feil tildelinger kan også føre til dyre rettssaker, negativ omtale og prosjekter som må utsettes fordi det må</p>

	<p>gjennomføres ny konkurranse. Det har også konsekvenser for tilbydere som ikke får oppdrag fordi regelverket ikke følges.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I hvilken grad sikrer kommunen at regelverket for offentlige anskaffelser overholdes? • Følger kommunen reglene om offentlige anskaffelser ved inngåelse av avtaler om kjøp av varer og tjenester som overstiger terskelverdiene? • Følger kommunen reglene om offentlige anskaffelser ved inngåelse av avtaler om kjøp av varer og tjenester som ikke overstiger terskelverdiene? • Etterlever kommunen kravene til dokumentasjons- og arkivplikt? • Har kommunen et forsvarlig system for håndtering av investeringsprosjekter når det gjelder anskaffelser?
<p>8. Internkontroll - avvikskultur</p>	<p>Det er nytt krav om helhetlig internkontrollsystem. Bevissthet og kultur rundt avvik og oppfølging av avvik som grunnlag for læring og forbedring er sentralt i et internkontrollsystem. Små kommuner er sårbare ved fravær eller skifte av personell med spesialkompetanse. Dette stiller ekstra store krav til skriftlige rutinebeskrivelser og tydelig ansvars- og rollefordeling.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen innarbeidet rutiner for evaluering og korrigerende av egen praksis? • Er det utviklet en god praksis for å rapportere og følge opp avvik? • Jobber kommunen med å utvikle en kultur for avviksrapportering hvor læring av feil bidrar til tjenesteutvikling?
<p>9. Integrering av flyktninger - bruk av ressurser</p>	<p>Kommunen har den siste tiden hatt stort mottak av flyktninger i forhold til kommunestørrelsen. Kvalifisering av flyktninger til jobb og utdanning er viktig for å unngå utenforskap. Tilbudet av egnede boliger er begrenset, og det samme er muligheten til å finne fast arbeid.</p> <p>Integreringsloven skiller mellom grupperinger av flyktninger og det er egne regler for ukrainske flyktninger med andre krav, noe som kompliserer arbeidet for de som skal ivareta introduksjon og opplæring. Det er en risiko for at kommunen bruker mottak av flyktninger som et virkemiddel for å opprettholde folketallet, og at hensynet til god integrering blir skadelidende. Hvis kommunen ikke lykkes med integrering av flyktninger, kan de ende opp som sosialmottakere i stedet for å bidra som skattebetalere.</p> <p>Mulig innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er kommunes arbeid med integrering av flyktninger i tråd med gjeldende lovkrav og føringer?

	<ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen et introduksjonsprogram som kvalifiserer flyktningen for arbeid og utdanning? • Får flyktningene bistand fra støttetjenester som dekker deres behov? • Samarbeider kommunen med frivillige organisasjoner i integreringsarbeidet? • Er integreringstilskuddet tilstrekkelig og brukes det på rett måte for å ivareta flyktningene?
10. Vedlikeholdsetterslep	<p>Kommunens tilstandsrapporter indikerer at kommunen har forsømt det løpende vedlikeholdet både for bygninger og veger. En stor bygningsmasse og mye veg som skal vedlikeholdes belaster kommunens økonomi, og det er risiko for at dette blir salderingsområder når inntektene ikke strekker til. Manglende systematikk i verdibevarende vedlikehold kan få store økonomiske konsekvenser på lengre sikt, og det kan også ha konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.</p> <p>Mulige innfallsvinkler: Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport av «Drift og vedlikehold på teknisk fra 2021»</p>
11. Klima- og miljø	<p>Klima- og miljøplanleggingen har innvirkning på planverk, beredskap, vann- og avløpsforvaltning og ivaretagelse av bærekraftsmålene. Det er en høy risiko for at kommune ikke klarer å innfri alle kravene. Kommunen kan bli stilt til ansvar dersom klima- og miljøhensyn ikke blir hensyntatt bl.a. i arealplanlegging og byggesaksbehandling. Klima- og miljøkrav til offentlige anskaffelser kan være krevende.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen etablert system og rutiner som bidrar til å sikre at overordnede klima- og miljømål blir nådd? • Har kommunen kartlagt og vurdert risiko knyttet til konsekvenser av klimaendringer? <p>Har kommunen tilstrekkelig kompetanse på området?</p>
12. Åpenhet i forvaltningen	<p>I Kommunal Rapport og Pressens offentlighetsutvalg sin undersøkelse i 2022 ble Rennebu rangert på 235. plass blant kommunene. Det ble scoret lavt på elektroniske innsynsløsninger og journalføring. Konsekvensen av høye terskler for innsyn kan bli at innbyggerne får svekket mulighet til å ivareta sine rettigheter.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen rutiner for postmottak, journalføring og arkivering i tråd med regelverket? • Håndterer kommunen innsynskrav i tråd med regelverket?

Gjennomførte forvaltningsrevisjoner i perioden 2019-2023

1. Drift og vedlikehold på teknisk i 2021.
2. Tidlig innsats i 2022/23
3. IKT-sikkerhet i 2023